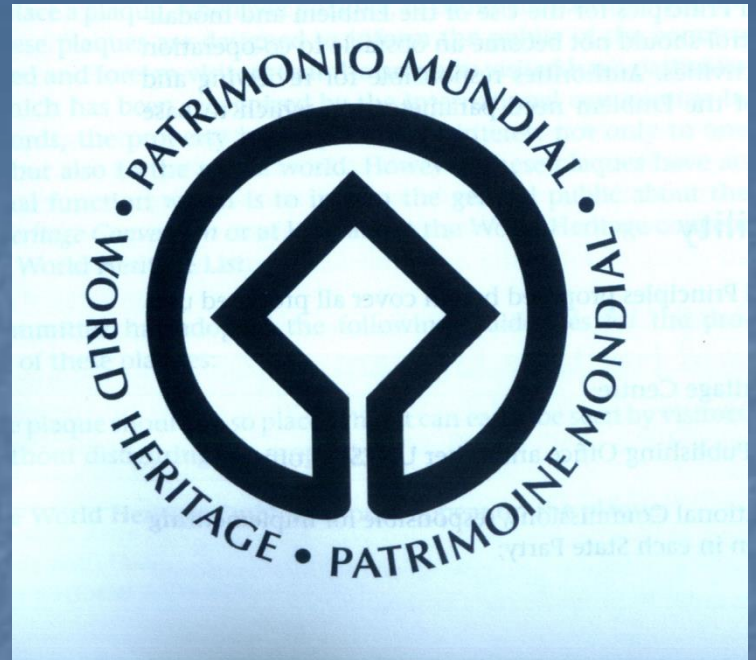

PLAN ZARZĄDZANIA

HISTORYCZNEGO ZESPOŁU MIEJSKIEGO W KRAKOWIE

- DOBRA ŚWIATOWEGO
DZIEDZICTWA UNESCO**

ZAŁOŻENIA I WNIOSKI

Jednym z najbardziej znanych przedsięwzięć UNESCO jest **Lista Światowego Dziedzictwa**, będąca efektem przyjętej w roku 1972 Konwencji dotyczącej ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i przyrodniczego

„GLOBALNE LABORATORIUM OCHRONY DZIEDZICTWA”

Wyjątkowa Uniwersalna Wartość
Outstanding Universal Value

wartość, która decyduje, że znaczenie dobra przekracza granice narodowe

Dobro spełnia jedno lub więcej z 6 (dla dóbr kultury) Kryteriów

Dobro spełnia warunek autentyczności i integralności

Dobro posiada efektywny system ochrony i zarządzania

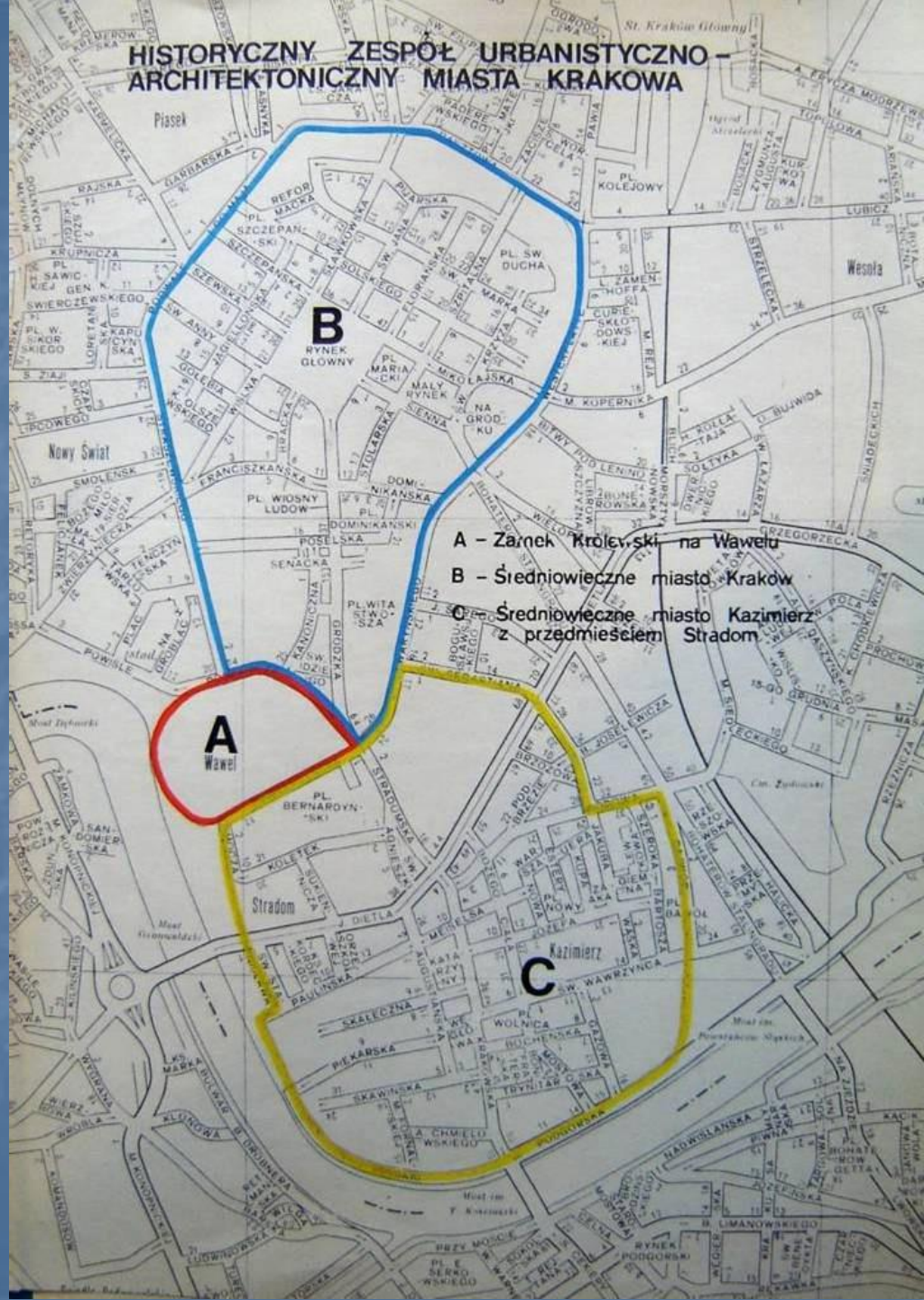
PLAN ZARZĄDZANIA

KRAKÓW – MIASTO HISTORYCZNE

Wpis objął
Wzgórze Wawelskie
z zamkiem królewskim
i katedrą
oraz średniowieczne
układy urbanistyczne
Krakowa
i Kazimierza
z przedmieściem
Stradom.

1978

Kryterium (IV)

Kraków jest zespołem architektury miejskiej o wyjątkowej wartości, zarówno pod względem krajobrazu miejskiego jak i poszczególnych zabytków.

Historyczne centrum miasta

w unikatowy sposób ilustruje nieprzerwany proces rozwoju od średniowiecza do dzisiaj.

PLAN ZARZĄDZANIA

HISTORYCZNEGO ZESPOŁU MIEJSKIEGO W KRAKOWIE

- DOBRA ŚWIATOWEGO
DZIEDZICTWA UNESCO
- na lata 2022 - 2030

ZAŁOŻENIA I WNIOSKI

Plan Zarządzania wykonano na zlecenie Urzędu
Miasta Krakowa,
w roboczym kontakcie
z Wydziałem Kultury i Dziedzictwa Narodowego UMK

Autorzy Planu Zarządzania:
prof. dr hab. inż. Bogusław Szmygin,
prof. dr hab. Jacek Purchla,
dr Andrzej Siwek,
Michał Wosiński i Miray Wosińska

ROLA GMINY KRAKÓW

GOSPODARZ TERENU

Skupia zadania ochrony i opieki,
jako organ administracji publicznej
oraz właściciel części obszaru i nieruchomości
tworzących dobro światowego dziedzictwa

Realizuje zadania własne w rozumieniu
Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym
(t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713, 1378.).

**JEST JEDYNYM UCZESTNIKIEM PROCESU OCHRONY
DYSPONUJĄCYM NARZĘDZIAMI UMOŻLIWIAJĄCYMI
KOMPLEKSOWE DZIAŁANIE W PRZESTRZENI PUBLICZNEJ
ORAZ W ZAKRESIE WŁASNOŚCI PRYWATNEJ
W GRANICACH WPISU**

KLUCZOWE ZAŁOŻENIE:

Zarządzanie dobrem UNESCO powinno przede wszystkim zapewnić jego ochronę, jako nośnika wartości ouv, ze względu na którą zostało uznane za WH.

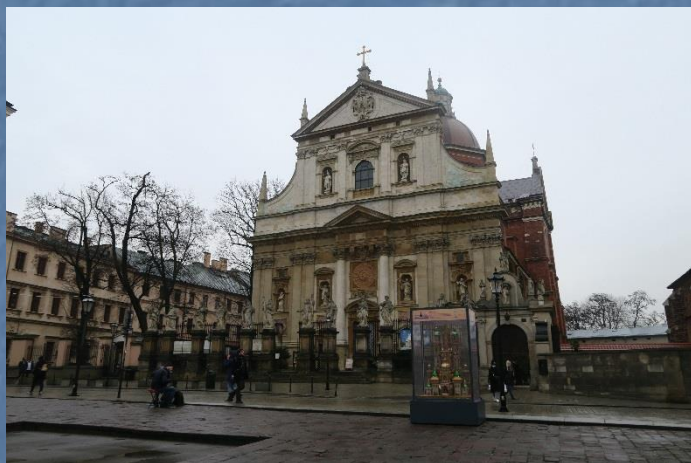
Jednocześnie zarządzanie dobrem WH powinno zapewnić jego udostępnianie (jako dziedzictwa) oraz użytkowanie.

**ATRYBUTY TO POMOST
DO SFORMUŁOWAŃ
PLANU ZARZĄDZANIA**

**TO PRÓBA ZOBIEKTYWIZOWANIA
CHARAKTERYSTYKI ZABYTKU**

**ATRYBUTY TO NOWA WARTOŚĆ
W DYSKURSIE O DZIEDZICTWIE
KULTUROWYM**

Składowe wartości – Grupy atrybutów DZIEŁA ARCHITEKTURY

CECHY ZABUDOWY

UKŁAD PRZESTRZENNY

UKŁAD PRZESTRZENNY

WARTOŚCI NIEMATERIALNE

DIAGNOZA

**Stan zachowania wartości zespołu
zabytkowego**

**Stan użytkowania i funkcjonowania
miasta**

System ochrony

System zarządzania

KRAKÓW 1978 r.

WNIOSKI:

/z analizy ochrony wartości zespołu UNESCO/

Stan techniczny poszczególnych składowych jest znacznie lepszy niż w czasie wpisywania ich na Listę WH.

Nie stwierdzono zagrożenia dla wartości ouv, ponieważ jest ona postrzegana jako całość dla grup składowych.

Natomiast jest szereg szczegółowych wniosków i zidentyfikowanych zagrożeń dla różnych grup obiektów, które mogą skutkować negatywnie w dłuższej perspektywie.

FASADYZACJA

WNIOSKI KOŃCOWE: (OCHRONA)

System ochrony jest rozbudowany i kompletny.

Brakuje **koordynacji działań** – organizacyjnej, merytorycznej, finansowej. Nie ma formuł dla konsultacji i uzgadniania działania poszczególnych instytucji działających w zakresie ochrony zespołu – funkcjonują one odrębnie. Dlatego nie uzyskano efektu synergetycznego, działania elementów systemu ochrony.

UM Kraków powinien koordynować działania służące ochronie zespołu UNESCO w Krakowie.

WNIOSKI KOŃCOWE: (DOSTĘPNOŚĆ)

Czynnikiem sprzyjającym udostępnieniu jest bardzo rozbudowana infrastruktura turystyczna – miejsca noclegowe, gastronomia, transport, informacja, organizacja zwiedzania.

W zakresie udostępniania należy podkreślić rosnącą liczbę rozwiązań służących zapewnieniu dostępności zabytków osobom niepełnosprawnym (wyróżnia się Muzeum Książąt Czartoryskich).

WNIOSKI KOŃCOWE: (UŻYTKOWANIE)

Obszar UNESCO w Krakowie jest użytkowany w sposób bardzo intensywny.

Użytkowanie zespołu ma **charakter monofunkcyjny** – zasadnicze komponenty zostały ukierunkowane i dostosowane do potrzeb obsługi wielomilionowego ruchu turystycznego.

Długotrwały i bardzo intensywny ruch turystyczny spowodował głębokie przekształcenie obszaru UNESCO w wielu aspektach.

WNIOSKI KOŃCOWE: (UŻYTKOWANIE)

/zjawiska negatywne/

ANONIMIZACJA WŁASNOŚCI

Rozbudowanie funkcji turystycznych i wynikający z nich wzrost cen nieruchomości spowodował znaczące zmiany w strukturze własnościowej nieruchomości.

W konsekwencji właścicielami wielu nieruchomości są **podmioty niezwiązane z lokalną społecznością**, a nawet w ogóle niezwiązane z Krakowem.

Podmioty niezwiązane z obszarem i Krakowem w ograniczonym zakresie są zainteresowane pozakomercyjnym wykorzystaniem nieruchomości – nie powinny być traktowane tak jak lokalni interesariusze.

WNIOSKI KOŃCOWE: (UŻYTKOWANIE)

/zjawiska negatywne/

Monofunkcyjne użytkowanie zespołu UNESCO i wynikające z tego konsekwencje sprawiły, że w bardzo znaczącym stopniu przestała istnieć lokalna społeczność mieszkańców.

Tymczasem istnienie takiej społeczności warunkuje utrzymanie wielu lokalnych funkcji, które tworzą współczesny kontekst i jednocześnie są kontynuacją funkcjonowania historycznego miasta (Kraków w terminologii WH jest traktowany jako miasto żyjące).

WNIOSKI KOŃCOWE: (ZARZĄDZANIE)

W procesie opracowania PZ nie otrzymano informacji o planowaniu znaczących inwestycji w strefie UNESCO, które mogą istotnie zagrażać jego wartości ouv.

Planowane takich inwestycji powinno być poprzedzone opracowaniem Heritage Impact Assessment – Studium oddziaływania inwestycji na wartość dziedzictwa.

WNIOSKI KOŃCOWE: (ZARZĄDZANIE)

Ze względów użytkowych zasadne jest wprowadzenie na obszarze UNESCO w większym zakresie zagospodarowania zielenią.
/do wypracowania z WKZ/

Jest to zgodne z obecnymi tendencjami w zagospodarowaniu miejskich obszarów historyczny i nie jest sprzeczne z zachowaniem wartości ouv zespołu.

Istotnie wpisuje się tu projekt „krakowskie podwórka” podjęty przez SKOZK!

WNIOSKI KOŃCOWE: (ZARZĄDZANIE)

Stan zabudowy i funkcjonalne zagospodarowanie Kazimierza uzasadnia opracowanie i realizację na tym obszarze kompleksowego programu rewitalizacji, którego priorytetem będzie ochrona wartości dziedzictwa.

Funkcjonowanie tego obszaru jest obecnie jeszcze w mniejszym stopniu zdeterminowane niż obszaru miasta lokacyjnego (mimo istnienia mpzp).

WNIOSKI KOŃCOWE: (ZARZĄDZANIE)

W Krakowie powinien działać podmiot całościowo koordynujący różnorodne problemy, potrzeby, możliwości i działania wynikające ze wpisania na Listę UNESCO.

Powinien istnieć podmiot mający kompetencje i narzędzia by koordynować działania związane z ochroną zespołu UNESCO, monitorowaniem stanu i zagrożeń, promocją i informacją na temat zespołu UNESCO, reprezentowaniem wobec WHC, opracowywaniem raportów.

Działanie takiego podmiotu powinno być trwałe. Podmiot taki powinien działać w strukturze najważniejszego zarządcy zespołu – UM Kraków.

WNIOSKI KOŃCOWE: (ZARZĄDZANIE)

Konieczne jest planowanie funkcjonowania obszaru UNESCO w skali całego Krakowa.

Monofunkcyjny charakter tego obszaru pogłębia się, a proces ten nie jest odpowiednio kontrolowany.

Powinno się określić docelową rolę tego obszaru w strukturze miasta, zakładając granice dalszego dostosowania do obsługi ruchu turystycznego, i przyjmując narzędzia do realizacji tego celu (np. najem krótkotrwały, polityka prywatyzacji zasobów miejskich, ograniczenie rozszerzania jednej funkcji poza jedną kamienicę, ograniczenia godzin sprzedaży alkoholu).

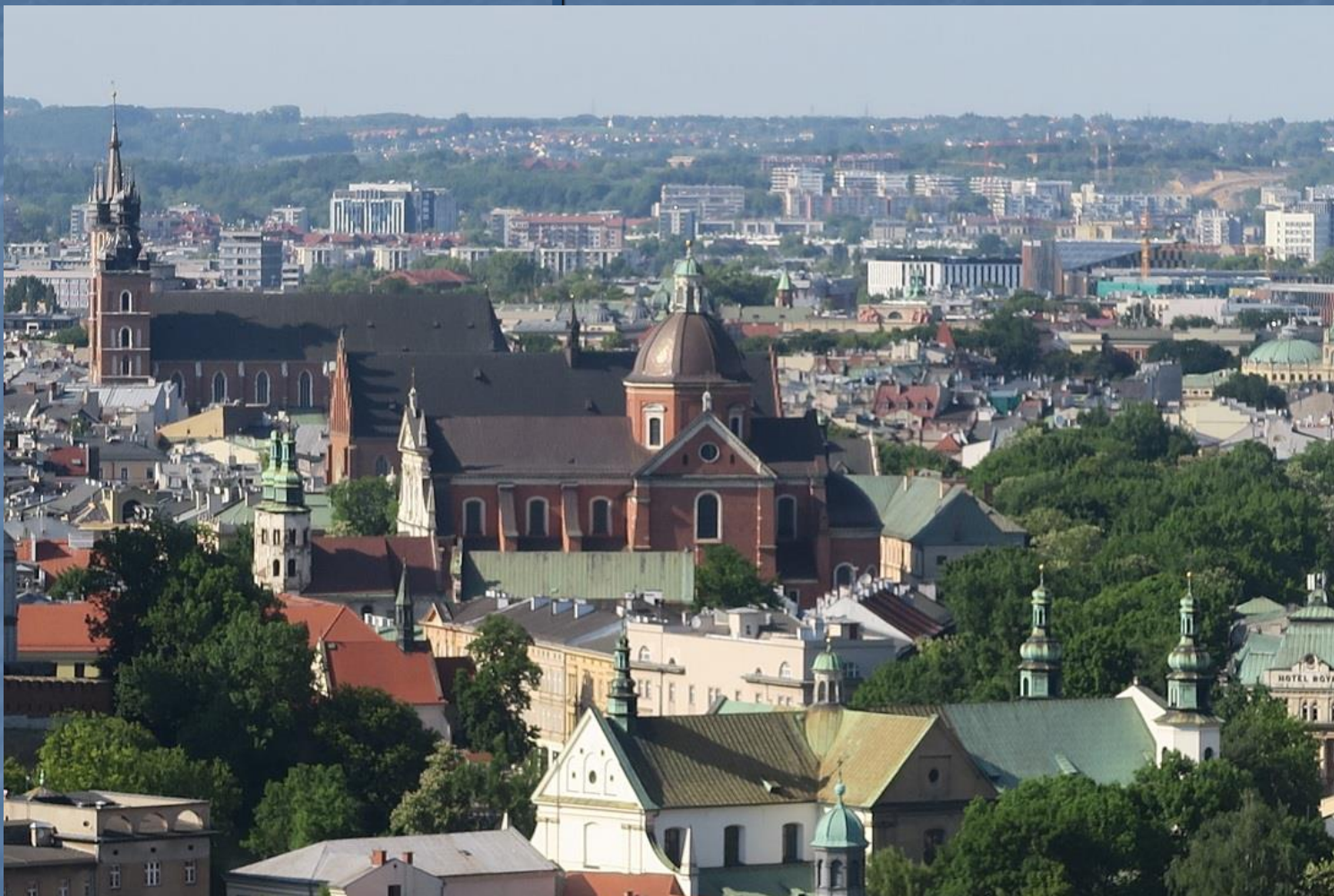

**DZIEDZICTWO
NIEMATERIALNE**
nowy aspekt ochrony
w doktrynie
światowego dziedzictwa

„DLA KOGO
CHRONIMY KRAKÓW?”

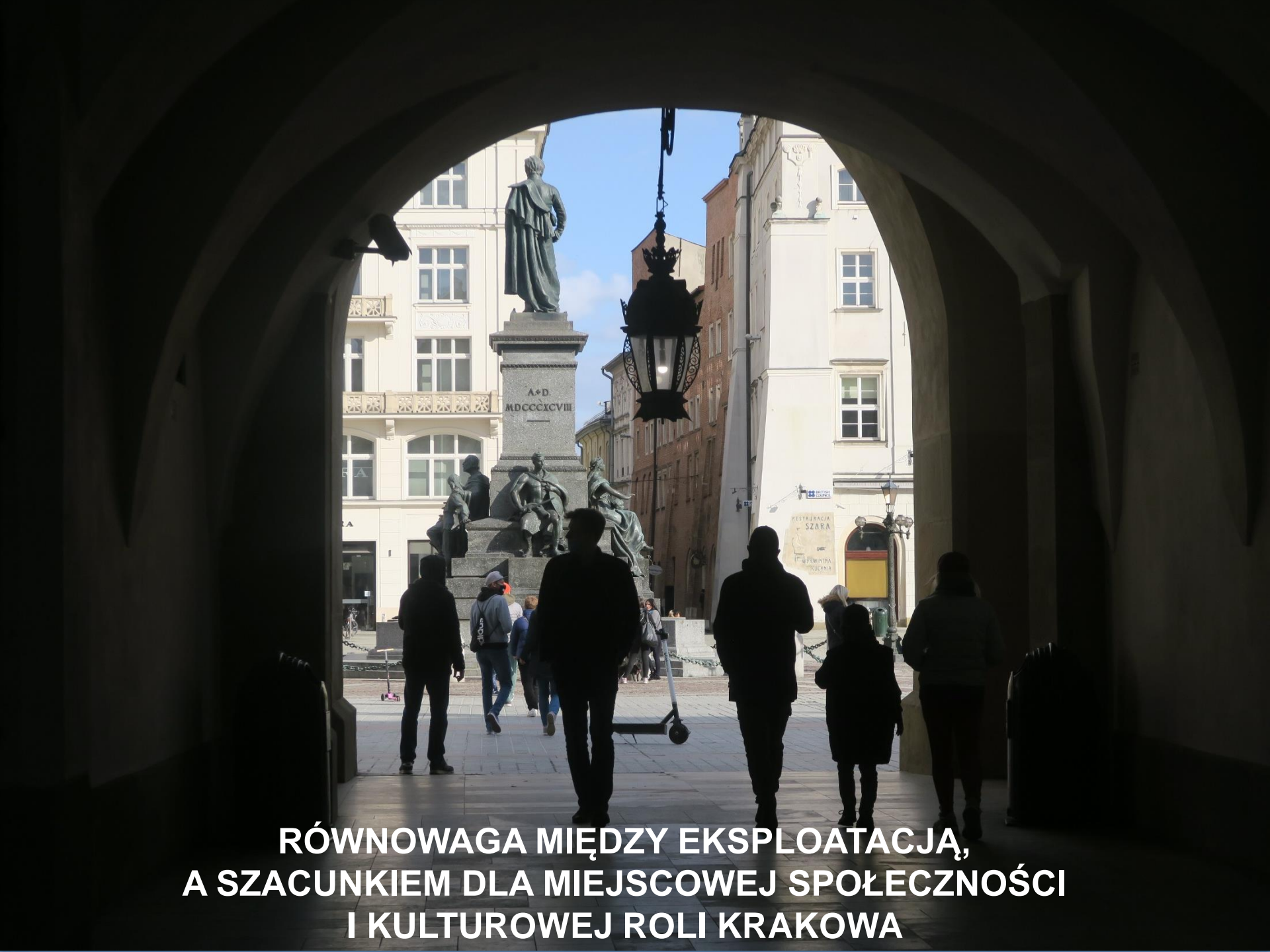
PLAN ZARZĄDZANIA NA LATA 2022 – 2030

idea przewodnia:

OCHRONA WARTOŚCI I DUCHA MIEJSCA

KRAKÓW 2022 r.

**RÓWNOWAGA MIĘDZY EKSPLOATACJĄ,
A SZACUNKIEM DLA MIEJSCOWEJ SPOŁECZNOŚCI
I KULTUROWEJ ROLI KRAKOWA**

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ!